

DELAVSKA POLITIKA

IZHAJA TRIKRAT TEDENSKO: OB TORKIH, ČETRTHIH IN SOBOTAH

Naročnina v Jugoslaviji znaša mesečno Din 10.—, v inozemstvu mesečno Din 15.—. — Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5. poštni predal 22, telefon 2326. Čekovni račun št. 14 335. — Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo. — Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. — Mali oglasi trgov. značaja vsaka beseda Din 1.—, mali oglasi, ki služijo v socialne namene delavstvu in nameščencem, vsaka beseda Din 0.50

Štev. 78

Maribor, četrtek, dne 11. julija 1940

Leto XV

Vlada in država

V 7. junijevi številki 1940 je sarajevska »Snaga« objavila naslednji članek:

Že desetletja se naivni in napol politični svet zgraža nad izjavo zadnjega francoskega kralja, v kateri je rekel, da je država on. V bistvu je ta kralj tedaj povedal samo eno resnico. Če je bil samodržec, tedaj je on vladal in upravljal državo in s popolno pravico je mogel reči, da je njegova osebnost država.

Angleži so izrazito političen narod, organiziran v vsem v dveh, največ treh strankah. Njihova razlaga države je, da je vlada država. Do takega pojmovanja države so prišli po stoletnih političnih izkušnjah in po tolikih bojih z neodgovornimi vladarji in z neodgovornimi vladami. In novejša zgodovina mnogih držav je pokazala, kako slabo se je opredeljevati drugače napram vladi in drugače istotako napram državi. Koliko oportunistov in nepridipravov je glasovalo za nenarodne vlade z utemeljevanjem, da stvarno ne glasujejo za vlado, marveč le za državo. Kakor da uboga država ne bi mogla živeti brez njihovega pokvarjenega glasu! Sigurno je, da imajo države svoje meje, da državo tvorijo, kakor pravimo, griči in doline. Sigurno je, da se v državah vlade menjavajo, vendar je za normalno politično življenje brezpozorno potrebno, v miru, in še bolj v vojni, da se narod opredeljuje ne napram državi — ki je brez vlade ali brez onega, s čimer vsaka vlada razpolaga mrtva stvar — ampak napram vladi, ki more storiti mnogo dobrega, ali tudi mnogo zlega.

Kaj pomeni vlada v državi, je dokazala najnovejša zgodovina. Ali je obstajala srbska država po okupaciji Srbije 1915, ko so srbski kralj, srbska vlada, srbski parlament, ter elitni del vojske in narod peš, goli in bos, štiri mesece hodili od Dunava do Krfa? Tudi takrat je bilo, kakor danes, nepridipravov, oportunistov in kukavci, ki so zahtevali kapitulacijo in poseben mir. Zgodovina je dokazala in vse bolj dokazuje, da srbska država ni bila nikdar tolikšna, kolikšna je bila, ko ni imela niti ene vasi v svoji oblasti, ko je bila, brez kolonij in brez mornarice, v izgnanstvu. Ali obstajala je enotna politična volja, izražena v vladi, ki je veljala več kakor stotine mrtvih gričev in dolin.

V nekem trenutku odkritosrčnosti je pokojni Stjepan Radić rekel, da ni nič strašnejšega, kakor če človek mora govoriti o politiki z nepolitičnimi ljudmi. In danes je prav prišel čas za te ignorante in te zlobne gavrane. Kaj bi ti šele rekli, če bi vedeli — še en primer iz naše novejšje zgodovine — da je prav za časa bivanja srbske vlade na Krfu in za časa pogajanj z Jugoslovanskim odborom, v katerih je nastala znamenita Krfska deklaracija, bila razbita koalicijska vlada, in da so samostojni radikali nadaljnjim pogajanjem z Jugoslovanskim odborom mogli prisostvovati le kot opazovalci! To podaljšanje demokratičnega političnega življenja niti najmanj ni oviralo, da bi Srbija ne bila uspešno nadaljevala in končala vojno. Nasprotno.

Ljudje, narod, njih politična volja izražena v izvoljeni vladi, in ne mrtve stvari, tvorijo državo. Puhla frazeologija o državi je slična frazeologiji o patriotizmu. Zopet imajo Angleži prislovico, ki pravi, da je hrupni in poudarjani patriotizem povsod in vedno bil zadnje zatočišče za vse lopove. Zlasti v današnjih razmerah morejo težko obstojati države brez politično izgrajenega naroda in brez njemu odgovorne

Vojna se neizprosno nadaljuje

Angleži potopili najmodernejšo francosko oklopnico, ker je admiral odklonil predajo

V angleškem parlamentu je sporočil mornariški minister Aleksander, da je angleška vojna mornarica dne 8. julija potopila 35.000 tonsko najmodernejšo francosko oklopnico »Richelieu« v pristanišču Dakar v Senegal v Afriki.

Kakor vsem ostalim francoskim ladjam, je bil stavljen tudi admiralu, ki je poveljeval tej oklopnici rok, da se prostovoljno preda. Admiral je predajo odklonil, angleška mornarica pa je še kljub temu čakala v domnevi, da si bo naknadno premislil. Ko je poveljnik angleškega brodovja ugotovil, da namestila oklopnica »Richelieu« pobegniti in slediti ukazu Petainove vlade, je odredil napad. Ladjo je napadel angleški motorni čoln z globinskimi bombami ter letala, nakar se je potopila.

Angleški mornariški minister je izjavil, da so to bolestne zadeve, katerim pa se ni bilo mogoče izogniti. Francoski poveljniki vojnega brodovja bi bili lahko izbegnili vsakemu spopadu, ako bi bili pristali na angleški predlog, da francoska vojna mornarica odpluje na varen kraj in tamkaj ostane do konca vojne.

Nikakor pa ni bilo mogoče dopustiti, da bi ta vojna mornarica odplula v francoske luke in prišla pod nadzorstvo Italije ter Nemčije. Ako bi se bilo to zgodilo, bi to pomenilo silno opasnost za angleško vojno mornarico in za izid vojne. Ta nevarnost je sedaj minila. Francoska mornarica je pretežno v angleških rokah, v kolikor pa se je spustila v boj, je potopljena ali pa so posamezne ladje tako poškodovane, da niso sposobne za borbo.

General de Gaulle je izjavil v londonskem radiu, da so vesti o potopitvi francoskih vojnih ladij po Angležih gotovo pretresle srce vsakega Francoza. Angleži ne morejo tega smatrati kot neko zmago. Toda treba je pogledati dejstvom v obraz.

Štiri petine francoske vojne mornarice v angleških rokah

Reuter poroča, da se nahaja štiri petine francoske vojne mornarice v angleških rokah.

Oklopnica »Richelieu« je tretja te vrste, Francija poseduje samo še eno tako oklopnico, ki pa še ni gotova.

Francosko brodovje pred Aleksandrijo se je predalo Angležem brez boja.

Potopljen angleški rušilec

Angleška admiraliteta javlja, da je bil potopljen rušilec »Wellwind«. — Vštevisi ta rušilec je bilo potopljeno sedaj že 23 angleških rušilcev, ki jih pa poseduje Anglija še vedno 156, ne vštevisi onih, ki so bili med tem na novo zgrajeni in ostalih, ki so bili last drugih držav, pa so se priključili angleški mornarici.

Letalski napadi Nemcev in Angležev

se nadaljujejo. Oboji poročajo o uspehih bombardiranja. Nemci priobčujejo podatke o višini tonaže od posameznih podmornic potopljenih ladij. Posamezne podmornice so potopile po 10, 20, 30 do 40 tisoč ton angleških ladij.

Angleži javljajo, da je bilo potopljeno od 23. junija do 1. julija 30.000 ton njihovega ladjevja in 21.000 ton zavezniškega in nevtralnega ladjevja.

Boji v Afriki

Napad Angležev na italijanski glavni stan v Libiji

V Afriki se nadaljujejo boji v obmejnem ozemlju. Italijani so zavzeli obmeji Eritreje mesto Kassale, Angleži pa napadajo italijansko trdnjavo Capuzzo v Libiji, dočim Italijani skušajo prodreti tudi ob morski obali proti kraju Sellum v Egiptu.

Angleška poročila trdijo, da njihove čete kontrolirajo 3500 kv. km italijanske Libije, ki pa je puščava in za nastanitev vojske neprimerna.

»Völkischer Beobachter« piše, da je Italija gospodar na Sredozemskem morju.

Posvetovanja v Berlinu še trajajo

Italijanski zunanji minister grof Ciano se mudi v Berlinu, kamor se je vrnil z obiska zapadne fronte. Nadalje sta prispela v Berlin madžarski ministrski predsednik grof Teleki in zunanji minister grof Czaky.

O teh posvetovanjih se širijo različ-

ne govorice. Nemčija in Italija se posvetujeta predvsem o boju proti Angliji in pa o evropskih vprašanjih.

Predmet razgovorov z madžarskima državnikoma bo najbrž romunsko-madžarski mejni spor.

Nemiri v Siriji

Umorjen vodja Arabcev?

V Siriji je bil umorjen vodja Arabcev Šehbender. Radi tega so nastali nemiri. Francoska vojska bo imela precej posla, da pomiri deželo.

6000 francoskih častnikov in podčastnikov iz Sirije vstopilo v angleško vojsko

Poveljnik francoske armade v Siriji general Mittelhauser je odstopil. Proti njemu so revoltirali častniki, ko se je odločil, da naj armada položi orožje. Mittelhauser je zaprl šefa svojega generalnega štaba, ki pa je pozneje pobegnil in s 6000 častniki in podčastniki odšel v Palestino ter se prijavil v angleško vojsko. Iz Sirije je odšla tudi poljska armada.

vlade. Narodi, ki so to vprašanje rešili, se jim ni treba bati za svojo bodočnost. Svobodni ali pregaženi, njihova svoboda in njihova neodvisnost bo živela in obstojala, ker je v njih duh in volja, ki sta močnejša kakor vsaka materijalna sila.

Jovo Jakšič.

Za iraške petrolejske vrele se gre

Na ozemlju Iraka, ki leži med Sirijo, Palestino, Arabijo, Turčijo in Perzijo, so bogati naftni vrelci, ki jih izkorišča neka angleška petrolejska družba. Iz Iraka (okolje Mosula) so položeni petrolejski vodi v francosko Sirijo in v pristanišče Haifo v Palestini. Iraška vlada je sedaj ugotovila, da je ta družba kršila svoj čas sklenjeni dogovor, ker ni ukrenila potrebno za še večje izkoriščanje nafte. Sklenjeno je bilo, da se del petrolejskih vrelcev ponudi v izkoriščanje Zedinjenim državam, t. j. ameriški petrolejski družbi, ki je konkurentinja angleške. Najbrž so v ozadju intrige ameriške petrolejske družbe. Sedanji čas je kot nalašč primeren za take konkurenčne podvige med velekapitalističnimi podjetji.

Iz tega se lahko izcimti tudi političen in vojaški konflikt, ako bo smatrala angleška vlada, da bi utegnila biti ogrožena preskrba njenih vojnih ladij in letal ob Suez in dalje na vzhodu.

Korporacijski režim v Franciji

Francoski parlament in senat sta izglasovala pooblastila Petainu

Francoski parlament je s 395 proti 3 socialističnim glasovom odobril pooblastila Petainovi vladi za spremembo ustave. Senat pa je izglasoval pooblastila z 225 glasovi. Seji parlamenta je predsedoval Herriot.

Nemčija še ni zadovoljna s sedanjo francosko vlado

Dasi se Petain trudi, da bi si pridobil naklonjenost Nemčije, so v Berlinu vendarle zelo nezaupljivi tudi napram sedanji francoski vladi. V nemškem radiu so te dni napadli desničarska ministra Lavala in Chautempsa, katerima očitajo, da sta sokriva vojne. Četudi se vlada v Franciji obrača proti Angliji, to ne bo ničesar spremenilo na dejstvu, da mora Francija nositi vse posledice poraza.

Italija in Francija čvrste zblizanje

Med tem, ko v Berlinu z nezaupanjem gledajo tudi na sedanjo francosko vlado, se zdi, da je v italijansko-francoskih odnošajih prišlo do precejšnjega preokreta. Italijanska komisija za premirje je sporočila francoski vladi, da ji ni treba razorožiti ladjevja in letal, ki se nahajajo v Sredozemskem morju in v afriških kolonijah. Ta sklep je italijanska vlada napravila pod vtisom rastočih nasprotstev med sedanjo francosko vlado in Anglijo.

Anglija in Sovjetska Rusija

Reuter javlja: Od marca meseca letos pa se je razmerje med Anglijo in Sovjetsko Rusijo znatno izboljšalo. Med obema državama so po želji vlade v Moskvi pričela pogajanja glede sklenitve nove trgovinske pogodbe. V Moskvo je prišel novi veleposlanik Stafford Cripps. Razen tega se vrše v zunanjem ministrstvu v Londonu stalne konference s sovjetskim poslanikom Majskim.

Seja širšega odbora Socialistične stranke Jugoslavije

se je vršila v Beogradu dne 7. julija

O seji, katere se je udeležil s. Petelj, bomo priobčili v prihodnji številki daljše poročilo.

Predstavnštvo stranke v Beogradu je bilo pooblašeno, da še nadalje sodeluje s strankami združene opozicije. Naj si pride v državi do kakršnihkoli sprememb, socialisti bodo ostali idejno in organizatorično povezani med seboj. Njihov cilj je ohranitev državne zajednice vseh Jugoslovancev in sporazumna organizacija državne zajednice na osnovi ljudske vladavine. Spore med bal-

kanskimi in podunavskimi državami naj rešijo prizadete države same brez tujega vmešavanja. Glede napovedanih sprememb v gospodarstvu pa zahtevajo socialisti, da morata biti zajamčena delo in kruh vsem državljanom. — Socialisti tudi pozdravljajo obnovitev diplomatskih stikov s Sovjetsko Rusijo, kakor so to vedno zahtevali in se nadejajo, da bodo ti stiki imeli trajne in dobre posledice za obe državi na gospodarskem in političnem področju.

Notranji minister je odstopil

Posle je prevzel ministrski predsednik

Dne 8. julija je odstopil notranji minister dr. Stanoje Mihaldžić, njegove posle je prevzel ministrski predsednik g. Cvetković.

V razmeroma kratkem razdobju je to že tretja demisijska člana sedanje vlade. Prvi je odstopil Tomić Jevrem, minister za telesno vzgojo in je bil na njegovo mesto imenovan Pantić Dušan, bivši poslanec in generalni konzul v pok., nato se je poslovil minister za prosveto Maksimović Božidar in je prevzel njegove funkcije g. dr. Korošec Anton. Kot tretji je sedaj zapustil svoj resor notranji minister.

V Beogradu se mnogo govori o bližnjih spremembah v vladi. Kakor pa zatrjuje »Politika«, so te vesti še preura-

njene, ampak je pričakovati sprememb šele v zvezi z napovedanimi gospodarskimi in socijalnimi reformami.

Konference in avdijske se nadaljujejo

Na Bledu-Brdi so bile minuli teden politične konference. Knez namestnik je sprejel predsednika in podpredsednika vlade. Razen tega sta imela potem še posebno posvetovanje predsednik vlade Cvetković in podpredsednik vlade dr. Maček. Na Bledu je bil tudi zunanji minister dr. Cincar-Marković. Dr. Maček je odpotoval z Bleda v Zagreb, kjer je imel posvetovanje s hrvatskima ministroma dr. Šutejem in dr. Budisavljevićem.

V avdijski je bil sprejet tudi naš poslanik v Ankari dr. Ilija Šumenković.

Romunija odstopi del Dobrudže?

Umik romunskih čet s sedanje meje

Poročajo, da je romunska vojska izpraznila romunsko-bolgarsko mejo in da so se romunske čete umaknile za 60 km v notranjost Dobrudže, kjer so pričele graditi nove utrdbe. Vsled tega se smatra, da namerava romunska vlada odstopiti Bolgariji tisti del Dobrudže, ki ga je dobila po svetovni vojni, obdržati pa mejo, ki je bila začrtana l. 1878 in je veljala do l. 1912. Ali se bo odstop ozemlja izvršil takoj, ali pa

šele pozneje, se še ne ve.

Odstop štirih ministrov

V vladi Gigurta so odstopili štirje ministri člani »Železne garde«, katerim je sedanja vlada še premalo fašistična. Kakor se zatrjuje, bo vlada sploh preosnovana in bo Gigurtu nadomestil general Ion Antonescu, nekdanji najožji sodelavec umorjenega voditelja »Železne garde« Codreana.

Sovjetska Rusija in Turčija

Sovjetska vlada bo zahtevala Dardanele in južni Kavkaz

Trdi se, da je objava šeste nemške bele knjige o vojni krivdi Anglije in Francije prepričala sovjetsko vlado, da mora nadaljevati z zavzemanjem novih postojank na jugovzhodu Evrope. Kot povod za to se navaja, da je Turčija bila pripravljena podpirati morebitni napad na petrolejske vrelce v Bakuju.

Sovjetska Rusija bo najbrž zahteva-

la od Turčije Dardanele in pa južni Kavkaz.

Besarabija in Bukovina ob zasedbi

Besarabija je bogata agrarna dežela, kjer zlasti pridelujejo vseh vrst žito, krompir in oljate sadeže (tudi sojo). Iz Besarabije so doslej izvažali zlasti tudi mnogo orhrov, iz Bukovine pa največ krompirja.

Dasi je v teh pokrajinah rodovitna

Doma in po svetu

Kaj so banski sveti, Beograjski »Napred« piše o bankah svetih tako-le: »Banski sveti niso uspeli, da se afirmirajo kot koristni banovinski organi. Zamišljeni kot posvetovalni organ bana, sestavljeni iz uglednih ljudi banovine, ki poznajo probleme krajev, so se pretvorili v telesa, popolnoma podrejena banu, ki akklamirajo banove odloke, v katerih se drže pohvalni govori in čitajo neresno setavljeni referati o prihodnosti v banovini.« — Zakon je stvoril banovinske svete iz katerih je v naprej izločil vsako opozicijo. O kvarnih posledicah tega stanja, ki so se pokazale, govori »Napred«, kakor vidimo, precej odkritosrčno. Mi smo vedeli, da že v početku in dali razumeti v najrazličnejših člankih in noticah. Zato nas samo veseli, ako se počasi odpirajo oči tudi tistim, ki so pri ustvarjanju zakonodaje v prvih letih »Napreda« pri- trjevali. In še mnogokaj je in še mnogokaj bo narobe, ako bomo šli po drugih potih in vzgledih, kot pa po tistih načelih, ki so nas vodila takrat, ko se je ustvarila Jugoslavija. Zato pa mislimo, da bi bilo treba uveljaviti načelo, da vsak odgovarja za to, kar je napravil in ne samo, da se umakne v penzijo, kadar se več ne spozna, ali pa mu postane prevroče.

Kdaj bo pričel trgovski promet s Sovjetsko Rusijo. Minilo je že precej časa, odkar imamo trgovske stike s Sovjetsko Rusijo, toda še vedno se govori samo o tem, koliko in kaj bomo uvozili, nič pa o tem, ali je od vsega tega že kaj prispelo po Donavi k nam. Sploh se nič ne piše o tem, ali je naša trgovska komisija v Moskvi oz. sovjetska v Beogradu že pričela svoj posel. Skrajni čas bi že bil, zlasti kar se tiče uvoza bombaža.

Zaloge naše koruze iz prejšnjih let smo prodali v inozemstvo. Lansoletni pridelek je bil manjši, pa ipak smo precej koruze izvozili. Sedaj je zmanjkalo koruze in primorani smo, da jo kupimo v inozemstvu za dvakrat več.

Naredba o pospeševanju in kontroli nad industrijami je izdelana. Odobriti jo morata še predsednik in podpredsednik vlade, nakar bo objavljena. Nova naredba se bo verjetno nanašala tudi na določbe obrtnega reda in zakon o zaščiti delavcev, ne da bi se posebej razpravljalo o obeh zakonih, ki sta gospodarstvenikom sila napoti.

Naredba o preskrbovanju tekstilne industrije z bombažem izide v kratkem. Pozneje bosta izdani še naredbi o železu in jeklu ter o usnju.

Italijanski tisk obširno piše in povdarja, da Beograd dokazuje, da jako aktivno podpira politiko sil osovine.

5 milijard dolarjev za nadaljevanje oboroževanja zahteva Roosevelt od kongresa.

zemlja, je pa vladala doslej silna beda. Po sovjetskih podatkih je nad 80 odst. vsega prebivalstva analfabetov, radi zanemarjenosti in bede pa je tudi hudo razširjena tuberkuloza, trahom in malarija. Besarabija meri 45.638 kv. km in šteje nad 3 milijone prebivalcev, večinoma Ukrajincev, prav tako je večina Ukrajincev v zasedenem delu Bukovine.

Opreznost je potrebna, pravi »Slovenec«, predno se odločimo za kakršenkoli novi sistem, ki bi pomenil pri nas začetek novega reda. K opreznosti pa spada tudi, da se ne objavlja razprav in načrtov o korporacijski zgraditvi države izpod peresa kakšnega prepisavca, ki — četudi anonimno — prodaja tujo učenost za svojo.

Na kakšna inozemska posojila ne more v sedanjem času računati nobena država. Zato morajo vse države gledati, kako bodo prebrodile te težke čase z lastnimi sredstvi.

Tiralica je izdana za Ivančičem Antonom italijanskim državljanom, hotelskim slugo z Jesenic, Kravanjo Ferdinandom, trgovskim potnikom, italijanskim državljanom z Jesenic ter Knezom Alojzom, monterjem in šoferjem, nemškim državljanom z Jesenic. Kdor izsledí oz. vloví imenovane, prejme 100.000 din nagrade.

Milijon kmetov ima premalo zemlje za prehrano svojih družin na Hrvaškem, tako je te dni ugotovil dr. Maček. Obenem je dr. Maček pripomnil, da bi bilo mogoče dobiti potrebno zemljo potom izsuševanja močvirij in spremenjanja neplodnih ravnin v plodno zemljo.

Težko narodnim zastopnikom. »Hrvatski dnevnik« piše, da je namest. narodnega zastopnika za okraj Gospić te dni prišel v Zagreb, da bi dobil za svoje pristaše čebelarje vsaj 100 kg nezatošarinjenega sladkorja. Na žalost ni nikjer našel razumevanja za to svojo akcijo.

Kam s političnimi begunci v Franciji? V Franciji so po vojni našli zatočišče politični begunci iz vseh mogočih evropskih držav. Zlasti pa se je nabralo tam veliko število beguncev iz Italije in Nemčije. Teh političnih beguncev je na stotisoče in okrog 150.000 Špancev. Med begunci so zastopani pripadniki liberalizma, konservatizma, klerikalizma, socialisti in komunisti ter anarhisti. Nova francoska vlada nikakor ne misli gojiti tradicije nekdanje svobodoljubne Francije. Vprašanje je, ako ne bo vseh teh beguncev enostavno izgnala oz. postavila na mejo od koder so prišli. Vprašanje političnih beguncev v Franciji se pretvarja v strašljivo tragedijo. Mogoče bo komunistične begunce iz raznih evropskih dežel v Franciji prevzela Sovjetska Rusija.

Vse tegobe Romunske bodo rešene z odstranitvijo židov iz javnega življenja. Tako nekako glase vesti, ki prihajajo iz Rumunije. Doslej je že okrog 100.000 židov krenilo preko meje v Besarabijo.

Zvonov ne bo več treba. V Nemčiji, kjer gre trda za kovine in so v to svrhu popisali in tudi pobrali zvonove iz cerkvenih stolpov, so iznašli aparat, ki proizvaja zvoke, docela podobne zvonjenju zvonov. S tem aparatom so že zvonili v proslavo Hitlerjeve zmage v Franciji.

O korporativnem gospodarstvu

Kaj je korporativizem?

Pravijo, da je to novi povojni družabni sistem. Korporativizem, ki je avtoritativna oblika režima, ni nič drugega kakor reformirana oblika kapitalizma. S korporativizmom kapitalizem bolj navija strune, strne vajeti gospodarstva bolj v svojih rokah, ker oseba avtoriteta mora biti, kakor nas uče propagatorji korporativizma. Mi smo že govorili o vrstah avtoritet in smo rekli, da mora biti avtoriteta skupni socialni in kulturni interes. Ta avtoriteta je edina, ki more osrečiti svet, ne pa oseba ali kakršnakoli diktatura nad velikim delom človeštva.

Zane Grey:

124

Mož iz gozda

»Meni se tudi zdi tako. Sem včeraj začel sumiti. Kako se je prestrašil pred tem otrokom, — ko mu je zabrusila v obraz grožnja s svojim cowboyskim ljubčkom, ki bi ga mogel ubiti. In on bo to tudi storil Jim. Tistega Carmichaela sem pred nekaj leti videl v Magdaleni. Takrat je bil še polodrasel zelenec. Ampak phui! Imenitno se je že znal postaviti, če je imel kaj rdeče kapljice v telesu.«

»Razumljivo. Saj je iz Teksasa, je reklo dekle.«

»Jim, zdelo se mi je, da si se čutil malo užaljenega — pri tistem govorčenju o Teksasu, — ona pa, kakor bi ustrelil, te še naravnost vpraša.«

»Wilson ni vedel, kaj bi na to odgovoril.«

»Ho, Bog mi je priča, da se temu ne čudim. Ti nisi bil vse svoje življenje preganjan tolovaj. Tudi jaz ne... Wilson, mene ta zadeva z dekleti ni nikdar veselila. — no, kaj?«

»Gotovo, edino pošteno je, na to odgovoriti z ne, je odvrnil Wilson. »Ampak pustimo to ob strani. Beasleya bodo prej ali slej dobili v roke. Tudi to nam ne bo nič pomagalo. Pastirje pregnati s pašnikov in krasti ovce, — to še ni ugrabljanje deklet. Beasley nam tega ne bo pozabil in bo ostal vsaj v toliko Mehikanec, da bo nekaj svojih ljudi nahujskal na nas. Kajti Pine in Show-Down tega ne bodo dolgo prenašali. In tisti mormoni! Ti bodo kakor hudiči, ko se bodo zdravili. Kaj pa če bo Carmichael lovca Daleja in tiste Beemane, z očmi jastrebov, nahujskal za našimi sledovi?«

»Ho, bomo že obračunali z njimi — kar hitro!« je osorno odvrnil Anson.

»Zakaj pa mi nisi dovolil, da bi dekleta spravil domov?«

»Tako, Jim. Če dobro premislim, se nahajam v zadregi in potrebujem denarja, — vem pa tudi, da bi ti niti enega dolarja ne maral od njene sestre vzeti. Jaz pa sem se odločil, da iz nje kaj iztisnem.«

»Snake, res nisi neumen. A kako misliš to napraviti in to čimprej?«

»O tem še nisem razmišljal.«

»Ho, pretolči se moraš preko jutrišnjega dne, to je vsa tvoja modrost«, je mračno odgovoril Wilson.

»Jim, kaj ti je?«

»To si sam iztuhtaj.«

»No da, nekaj res muči vso našo družbo«, je nejevoljno izjavil Anson. »Pri onih je to, da nimajo kaj jesti, — da nimajo whiskeyja, — da nimajo denarja za svoje slave, — da nimajo tobaka!... Ampak to ni, kar muči tebe Jim Wilson, ali mene!«

»Kaj pa naj bi potem bilo?« je vprašal Wilson.

»Imam čudno slutnjo, da so moji dnevi na teh pašnikih šteti. Ne morem tega pojasniti, ali, ta občutek imam. Nekaj visi v zraku. Ne ugajajo mi temne sence tam pod smrekovimi mračnimi drevesi. Razumeš?... Kar pa se tebe tiče, Jim, — ho, ti si bil vedno tako na pol dostojen in pošten človek, in moja tolpa je preveč prostaška za tebe.«

»Snake, mar sem te kdaj pustil na cedilu?«

»Ne, to nikoli. Najboljši tovariš si, kar sem jih kdaj poznal. V teh dolgih letih, kar sva jih skupaj preživela, se nisva še nikdar prepirala, dokler ni ni ta Beasley napolnil ušes s svojimi obljubami. Krivda je na meni. Ali, Jim, zdaj je prepozno.«

»Včeraj še ni bilo prepozno.«

»Morda ne. Ampak zdaj ne morem več nazaj. Dekleta ne izpustim, če mi ne plačajo njene polne vrednosti s suhim zlatom«, je izjavil tolovajski poglavar trdovratno.

»Snake, videl sem že mogočnejše tolpe kakor je tvoja, kako so se pojavile in spet zginile. Na primer Big-Bendova tolovajska družina v moji deželi, — bliskoviti kampeljci, — sami drzni fantje. Tukaj pri vas ne poznate nič podobnega. Če jih niso mogli granicarji razgnati, so se pa sami razšli. To je pri takih tolpah nekaj zakon narave, kakor vidim. Kar pa se tvoje skupine tiče, — ho, Anson, en sam pravi junak samokresa zadostuje, da bi jo v eni sekundi vrag vzela.«

»Oha! Če bi nam torej tisti Carmichael, ali kak sličan tič prestregel pot, — boš ti potem sesal svoje prste kakor kak dojenček?«

»No, sam sebe pri tem nisem mislil. Omenil sem to na splošno.«

»Aha, kaj vraga pa naj to pomeni?« je vprašal Anson nejevoljno. »Jim, jaz vem tako dobro kakor ti, da se tale skupina tukaj, nahaja v neprijetni zaleti. Izsledili nas bodo in preganjali. Moramo se skriti, — biti ves čas na nogah, — enkrat tukaj, drugič tam, — vedno v najbolj nepristopnih gozdovih, in vedno moramo paziti na ugodno priliko, da jo popihamo proti jugu.«

»Gotovo. Ampak Snake, ti ne upoštevaš razpoloženja in občutkov človekovih, — svojih in mojih občutkov... Stavim svojega konja, do bo v enem ali dveh dneh tale tolpa razpadla.«

Iz naših krajev

ZAGORJE OB SAVI

Metle, metle! »Slov. Delavec«, glasilo slovenskega dela »Jugorasa« z dne 5. julija t. l. prinaša v rubriki »Metle bi bile potrebne«, notico, v kateri pravi: »V izrazito delavskem revirju smo. Poročen mož s štirimi otroci prosi za stanovanje. Lastnik hiše je denarni zavod, v rokah katoliških ljudi. V hiši stanujejo tri gospodične, od katerih je ena sodniško ločena, ena je Sokolica, ena pa neopredeljena. Ko so izvedele za prošnjo družinskega očeta, so poslale protestno pismo in zapretili, da bodo zapustile stanovanje, ako se vseli vanjo mož s tako številno družino. Gospodične so s svojim ultimatomom uspele, marksisti pa s prstom kažejo na ta slučaj — čisto po pravici! — Da bo ugotovitev pisca zgoraj navedenega popolnejša in jasnejša, povemo mi marksisti, da je to hiša št. 150 v Zagorju, ki je last »Ljudske hranilnice in posojilnice«, kateri načeljuje ta g. župnik in g. župan.

LAŠKO

Ovadbe brez osnove... Že v eni izmed prejšnjih števil smo poročali, da bomo čitateljem pojasnili, kakšnih sredstev se poslužujejo naši nasprotniki, da bi preprečili pisanje resnice. Znamo gospod z Glavnega trga je poskrbel za kosček zgodovine v sejemnem zapisniku občine Laško. V zapisniku seje z dne 10. aprila t. l. je v zadnjem odstavku ta-le sklep: »Nadalje iznese g. Deželak Ivan, da je bilo občinski upravi uradno sporočeno, da je g. Jelovšek Edvard iz Laškega pristaš komunizma. Pri tem se je grozilo občinski upravi in odboru, da bosta imela sitnosti od strani nadrejenih oblasti, ker dajeta v pogled g. Jelovšku razne knjige iz občinskega arhiva in ker prisostvuje sejam obč. odbora. Vsi tedaj tega predloga g. Deželak Ivan, da naj se g. Jelovšku Edvardu zabrani vsak vpogled v občinski arhiv in da se mu naj ne dovoli prisostvovati sejam občinskega odbora za toliko časa, dokler se ne opere navedenega očitka pred oblastvi. Predlog soglasno sprejel.«

Opozicije tedaj ni bilo v občinski sejnici, pa tudi drugih odbornikov je že precej odšlo. Dne 16. junija t. l. je bil Jelovšek zopet na občinski seji, ker oblastem ni znano, da bi kdaj vršil kako subverzivno propagando. Ovaditelju pa pove jasno, da je še danes stoddostno prepričan socialist. Ovaditelj, ki je o Jelovšku v znanem procesu marsikaj trdil, pred forumom ni držal besede. Tako je bilo že v neštevitih slučajih v Laškem, kjer so drugi zanj polagali račune. Skoro vse ovadbe so se po preiskavi izkazale za ničeve in jih je stvorila le osebnost mržnja. Ta gospod se zlasti zanima za občinska vprašanja in je večkrat navdušen za dobrobit žrnjavskih kmetov, zato ga vprašamo, kdo je svoj čas kupoval baš od kmetov hranilne knjižice po 50 odst. njih vrednosti? Spoznanje tudi rodi vsako leto druge prodajalce kmetijskih produktov, s katerimi se bavi ta gospod. Ker so prišli do spoznanja že skoro vsi Laščani, ki so kdaj imeli opravka s tem gospodom, mu povemo glasno, da ne bo več v kalnem ribaril, ker bo sčasoma ostal čisto sam z ovadbami vred... Glede občinskega gospodarstva pa naj pogleda sejni zapisnik, kjer bo našel črno na belu, kdo je bil vse v letu 1937. v odseku za nakup ničvrednega sklavovitega divjega »farofa« in kdo je ta nakup predlagal, do katerega po uvidevnosti ostalih le ni prišlo. Tudi naj pove, kdo je skalk iz tabora v tabor... (Na javne občinske seje ne sme nihče nikomur zabraniti pristopa. Op. ur.). — Spectator.

Najnovejše vesti

Razdelitev Suzorja. Do 15. julija morajo vsi interesi predložiti ministru za socialno politiko svoje predloge glede razdelitve delavskega socialnega zavarovanja, nakar bo vlada sklepala in odločila.

Pomorska bitka pri Kalabriji je bila dne 9. julija zvečer. Italijani poročajo, da so se angleške vojne ladje umaknile. Angleži poročajo, da so zadeli s strelci eno italijansko oklopnico, nakar se je italijansko brodogojstvo zavilo v umetno meglo in odplulo.

Angleži so napadli z letali dne 9. t. m. Kiel, Wilhelmshaven, Hamburg, Bruselj, Amsterdam in Bergen na Norveškem. — Nemci poročajo, da so od 25. julija naprej sestrelili nad Francijo 110 angleških letal, 25 pa jih Angleži pogrešajo.

Francoski vojaki v Švici so dobili poziv, da se takoj vrnejo v Francijo, sicer bodo strogo kaznovani.

Zastopnik francoske vlade pri nemški vladi za sedenice kraje je bivši francoski veleposlanik v Varšavi Noel.

Aretiran je bil romunski general Antonescu, poprej poveljnik v Kišinevu v Besarabiji in sedaj v pokoji. (Včeraj pa se je trdilo, da je predviden za predsednika vlade.)

Romunska vlada je sklenila odstraniti vse žide iz javnih služb. Do konca meseca se morajo izseliti tudi vsi poljski begunci, predvsem Nemci.

Ustanovljena bo Moldavska republika, kakor javljajo iz Moskve, ker ima Besarabija preko 2 milijona prebivalcev.

Grčija predlaga Bolgariji pogajanja za odstop ozemlja ob Egejskem morju. (Tass)

Angleži so sestrelili med pomorsko bitko pri Kalabriji 4 italijanska letala in 7 težko poškodovali. V Ludwigshavenu so zadeli 2 rušilca.

Japonci trdijo, da so na meji Mandžukua v 3 letih zbili 1340 sovjetskih letal v zraku in 30 na zemlji; v Moskvi pa pravijo, da znašajo zgube Japoncev 660 letal, ruske pa 143 letal.

LJUBLJANA

Ali večjajo za stanovanja v »Delavskem domu« posebni predpisi? Stanovanja v »Delavskem domu« so namenjena v prvi vrsti revnejšim slojem in bi bilo pričakovati, da uprava doma svojim stanovalcem v času, ko vsled porasta draginje komaj izhajajo, ne bo zviševala najemnin. Posebna ministrska uredba izrecno predpisuje, da se ne smejo najemnine zvišati nad višino najemnin, ki so bile v veljavi 1. septembra 1939. Uprava doma pa je 1. julija povišala najemnino na poseben način. Stanovalci dobi pravilno pobotnico za plačano najemnino, recimo za znesek din 150, plačati pa mora din 165 in je na zadnji strani pobotnice poseben žig: »Prispevek din 15 plačan«. Smatramo, da ta postopek ni v skladu z

zakonom in pričakujemo, da bo pristojna oblast naredila red.

Prvi pogreb iz ljubljanskih žal je bil že v ponedeljek.

Nove mrtvašnice. V nedeljo, dne 7. julija je bila blagoslovitev nove mrtvašnice pri Sv. Križu. Mrtvašnice smo bili v Ljubljani res potrebni, ker je pokopališče pri Sv. Krištofu opuščeno in se na tem prostoru gradi novo bogoslovje. Le nekaj grobnic je še ohranjenih, da bo še nekaj spomina na one neštevne, ki so tam počivali. Nove žale, ki bodo sedaj služile našim pokojnim, so zgrajene s posojilom delavske ustanove in to iz posojila Osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu.

MARIBOR

Odmev svetovne vojne na Sladkem vrhu. Sladkogorska tovarna lepenke je izvažala svojo lepenko tudi v Anglijo, kamor je te izdelke pošiljala do zadnjega časa. Sedaj pa je ta pot zaprta preko Sredozemskega morja in je morala vsled tega tovarna svoj obrat v toliko zmanjšati, da je eno lokomobilno ustavila in vsled tega tudi 13 delavcev odpustila.

Avtobusov primanjkuje. Kljub temu, da ima mestno avtobusno podjetje veliko število avtobusov na razpolago, jih vendarle ob lepem vremenu ob nedeljah primanjkuje. Tako je minulo nedeljo jutraj odpeljalo izletnike iz Maribora v razne kraje mnogo avtobusov, ki so izostali večinoma po ves dan. Na Pohorje se je odpeljalo štiri polne avtobuse izletnikov, vrhutega pa so seveda vozili avtobusi tudi na kopališče na Mariborskem otoku, zato je ta dan bilo premalo avtobusov za ostale proge. Na Mariborski otok vozi avtobus v dopoldanskih urah samo vsako uro enkrat, čeprav bi bilo potrebno, da bi vozil bolj pogosto. Na progi 1, kjer so nameravali z uvedbo sprevodnikov v novih avtobusih skrajšati presledke vožnje, se ta poskušnja ni obnesla, vendar bi bilo želeži, da bi se na tej progi, ki je zelo prometna, na vsak način skrajšala vožnja od 15 na 10 minut, ker bi se verjetno s tem še povečalo število potnikov. Menimo, da ne more biti glavni vzrok, da se poskušnja skrajšanja vožnje ni obnesla, ker so potniki premalo disciplinirani oz. ker prepočasno izstopajo in vstopajo, kakor se je to skušalo prikazati v javnosti. Gotovo bi se potniki na to prav kmalu navadili, saj tudi v mestih, kjer vozi tramvaj v presledkih po 10 minut, stvar funkcionira. Ali so Mariborčani bolj neokretni kakor Ljubljance ali Zagrebčani, ali pa je kak drug vzrok, ki pa se je previdno zamočal? Pripomniti bi še bilo, da je v novih avtobusih na progi 1 šofer ves čas vožnje zaprt med štiri stene, kar je gotovo zelo naporno, kajti prenašati mora silno vročino, ker sonce pripeka nani skozi tri zasteklene stene. Vrata, ki ločijo šoferja od potnikov, bi se ob poletnem času lahko mirno odstranila in najbrže tudi pozimi niso neobhodno potrebna. — Opazovalec.

Mesne cene na mariborskem trgu. Govedina 12 do 14 din, teletina 12 do 14 din, salo 20 din, slanina 17 do 18 din, pljuča s srcem 8 do 10 din, jetra 12 din, svinjsko meso s kostmi 15 do 16 din, svinjsko meso izluščeno 16 do 18 din, riba 20 din, zajec 17 din, reberca 14 do 15 din, glava 8 do 10 din, ledvice kom. 2 do 3 din, noge kom. 2 do 3 din.

Čevljarji pomočniki tvrde Blatnik so dobili 8 dni dopusta. Tvrda Vilko Blatnik v Gosposki ulici je letos podelila svojim pomočnikom in uslužbencem 8 dni plačanega dopusta. Kakor znano, vlada v čevljarji obrti že več let kriza, zato je ta lepa gesta tvrde napram svojim uslužbencem tem bolj vredna priznanja. Vsekakor pa je to tudi vzgled ostalim obrtnikom in pridobitnim krogom, ki se rahajo čisto v mnogo bolj ugodnih gmotnih prilikah, pa vendar nimajo nobenega razumevanja za svoje delavce in uslužbence.

Jesip Ferenc. Vnovič nam je neizprosna smrt iztrgala iz naših vrst pionirja, s. Josipa Ferencza, dolgoletnega uslužbenca tvrde Franz in sinovi v Melju. Čeravno že dolga leta bolan, je bil stalno na delu za organizacijo Zveze strojnikov in kurjačev. Pri svojem delu je imel uspehe, ker je bil moč poštenjak in značen. Zato je užival splošno zaupanje. Kljub svojim sposobnostim pa je bil skromen; nikdar ni terjal za sebe več kot za druge. Dne 7. julija smo ga izročili materi zemlji v naročje. Na poslednji poti ga je spremljalo veliko število njegovih prijateljev in znancev, krsto in gomilo pa so krasile rdeče rože in nageljni. Težko bomo pogrešali prijatelja, soderuga in borca. Preostali nam iskreno sožalje.

Pogreb prokurista inž. Tempela. V soboto, dne 6. t. m. je zadet od srčne kapl umrl prokurist »Splošne stavbene družbe« v Mariboru inž. Anton Tempel. Pokojni si je pridobil mnogo zaslug za lep razvoj tega podjetja. Zlasti se je trudil, da je dobilo podjetje naročila in delavci ter nameščenci zaposlovali. Pogreba pokojnega inženirja Tempela, ki se je vršil v ponedeljek, dne 8. t. m. ob 16. uri na Pohorju, so se udeležili tudi vsi delavci ter nameščenci z ravnateljem g. Babičem na čelu.

Sprejmejo se gojenci v vojno-obrtno šolo zavoda »Obličev« v Kruševu in v strokovno podčastniško šolo v Šibeniku. Podrobnosti v razglasu na občinski deski.

Kolo ev. št. 129.512 je nek neznanec te dni ukradel Jerici Plavček z Aleksandrove c. 12.

CELJE

Ali so te žrtve tudi naše? Svoječasno se je nov delavski zvečar v Celju hudo obregnil v »Slov. domu« koliko in kakšne nepotrebne žrtve smo napravili v tovarni Westen d. d., da je še sedaj mnogo opuščenih brez posla itd., ter spraševal kako jih podpiramo. Nam je v sedanjih razmerah večkrat onemogočeno javno pokazati na krivca, vendar imamo zadostno, ker smo uverjeni, da se vsaka žrtev potrudila, da najde prave krivce svoje nesreče. Te dni pa so zopet v gruči začele prihajati v Celje neke nove žrtve, ki oblegajo celjske advokate glede pravnih nasvetov in tožb proti podjetju, ki jih je po večletnem službovanju odpustilo brez navedb pravega vzroka in izplačila minimalnih mezd itd. Ko smo se malo bolj zanimali za zadevo, smo ugotovili, da so prizadeti odpušteni iz tekstilne tovarne na Polzeli, o katerih smo zadnje čase čitali v »Slovenca« in »Slov. domu«, koliko da so dosegli na doplačilu na minimalne mezde itd., sedaj pa je takšno razočaranje! Baže je podjetje odpustilo že okrog 100 delavcev, ki iščejo pravico pri belem dnevu po Celju. Ali so te žrtve tudi ustvarili marksisti, ki so — kakor se je navadno reklo — hodili iz celjske Delavske zbornice hujskat in obljubljati pomoč delavcem na Polzeli? Ali je naša krivda, če posredovanje kljub javnim grožnjam ni uspelo? Mi sicer ne maramo zadeve štirj leta pogrevati, kakor se dela z druge strani radi Westenovih odpuščenih delavcev, povemo pa že vnaprej, da si razne zelo čudne nasvete, ki jih razlaga nov avangardist točno beležimo in bomo tudi na primeren način poskrbeli, da bo delavstvo točno obveščeno s kom ima opravka.

Članek »Kaj se godi na Polzeli«, ki je bil objavljen v nedeljskem »Slovenca«, gre iz rok v roke pri vseh zainteresiranih delavcih na Polzeli. Z vsebino članka se gotovo ne more strinjati priseljeni gospod iz Celja, ki je imel te dni z odpuščenimi žrtvami precej razgovorov in jim verjetno označeno poročilo ni raztolmačil, saj mu najbrž ne gre v račun po njegovem besedičenju in liniji, ki jo zastopa. Mogoče bo tudi tukaj našel izhod, ker pri maloštevilnih nerazsodnih, ki jih zastopa, se vedno vleče slager: »Rdeči so vsega krivi!« Saj se poznamo, kaj ne?

Prodajanje interesov delavcev čita neznan zapletnik v »Slovenca« pod celjsko rubriko marksizmom. Uredništvo »Slovenca« je že samo opazilo, da bi treba tak očitek tudi dokazati pred sodiščem in zato notice ni objavilo kot svoje, ampak previdno dodalo v uvodu: »Prejeli smo«. Informirani nam poročajo, da je moral izvenpoklicni dopisnik to zlobno natelevanje prevzeti na svojo odgovornost in tudi podpisati izjavo, da bo to potrdil tudi pred sodiščem. Mi bomo temu novo pečenemu dopisniku »Slovenca« nudili priliko, da bo to prodajanje delavskih interesov dokazoval tam, kjer bo tudi dobil primerno plačilo. Več pa bomo poročali ob priliki sodne razprave.

Smrt med delom v Pečovniku. Pretekli ponedeljek dopoldne je v Apneniku zaposleni 28 letni delavec Znidar Ivan peljal voziček, napolnjen z žlindro po tovarniški železnici, ki vodi preko ceste pri viaduktu v Pečovniku. Na cesti pa je, ko je srečal tovorni avto, lasti rudnika »Bohemija«, padel baže z vozička pod avto, ki mu je zdrobil lobanjo, da je na nestrsti izdihnil. Kaj je ugotovila pozvana komisija nam sicer še ni znano, vendar smo mnenja, da se bo moralo spričo tolikih nesreč, pri katerih izgube življenja v pretežni večini le delovni sloji, iskati vzroke tudi na prometnih napravah, ki so verjetno glavni vzrok, da se smrtnih nesreč vedno bolj množe. Med občinstvom razširjene govorice, da je to zgolj običajna nesreča ki jo ni bilo mogoče predvideti, za razsodno ne drži, ker smo prepričani, da bi se moralo upoštevati že pri ureditvi prevoza vse okolnosti v zaščito zaposlenega delavstva. Uverjeni smo, da bi ta smrtna nesreča izostala, če bi bila pri prevozu žlindre zaposlena pri enem vozičku dva delavca, od katerih bi imel eden poseben nalog, da bi pazil na prelazu preko ceste na vsa ostala prometna vozila.

TRŽIČ

Imamo tri odtenke ljudi, ki prejemajo nagrado za čast. Dva tržiška delavca, ki sta svoj čas sodelovala v tržiških dramskih odsekih, sta pri tem spomnila na nek šaljiv igrokaz, kjer trije glavni igralci govorijo skozi vsa dejanja same besede: »Mi vsi trije — za denar — to bi bilo čisto prav.«

Te dni je občinska uprava prejela ostali del novih cevi za vodovod. Oni, ki plačujejo vodarino za prazne pipe (izlivke) imajo sedaj zadostno, ker vidijo, kam je šel ta denar, vplačani denar.

»Če izgine pravica, nima smisla, da bi ljudje še živeli na zemlji.« Kant

»Delavska Politika« ne dobiva nobenih subvencij, zato poravnaj navedeno takoj!

trgovec A. Fuchs priziv na okrožno sodišče, ki je prizivoma nedavno na javni razpravi tudi ugodilo in sodbo okrajnega sodišča razveljavilo. Prizivno sodišče je smatralo postopanje pred okrajnim sodiščem za pomanjkljivo, ker niso bile zaščitne predlagane in že dopuščene priče, zato je prizivni senat zadevo vrnil okrajnemu sodišču v ponovno razpravo in dopolnitev postopanja.

Pred prizivnim sodiščem. — Nazaj! Proti tej tožbi pa sta vložila tvrda Bata in

Anketa o usodi SUZOR-ja

Svobodne strokovne organizacije niso bile zastopane.

Pri osrednjem uradu za zavarovanje delavcev v Zagrebu je bila v soboto, dne 6. t. m. konferenca glede upravne reforme socialnega zavarovanja. Konferenca so se udeležili zastopniki ministrstva za socialno politiko iz Beograda, banske oblasti v Zagrebu, SUZOR-JA, Merkurja, Hrvške delavske zveze, delavskih zbornic in Zveze hrvških zasebnih nameščen-
cev.

Zastopniki Hrvške delavske in nameščen-
ske zveze so se izrekli za takojšnjo razdelitev SUZORa, češ, da se bo potem moglo izvesti zavarovanje po programu HSS za vse sloje naroda. Po naredbi o ustanovitvi hrvške banovine je SUZOR že razdeljen, samo država in banovina naj izvedeta tehnično razdelitev. Pri-
pomniti je k temu treba, da se hrvški okrožni uradi oz. partizansko članstvo upira plačevati prispevke, če se upravna reforma ne izvede.

Po ugotovitvi stališča sindikatov so imeli posebno konferenco zastopniki ministrstva socialne politike, banske oblasti in SUZOR-ja. Na tej konferenci so razmotrili o treh mož-
nostih reforme. Prvič, SUZOR naj se razdeli na tri samostojne nosilce socialnega zavarovanja, drugič, da se izvede samo delna razdelitev za bolezensko zavarovanje na tri dele, za zavarovanje za starost in onemoglost pa naj bi ostalo skupno in tretjič, da bi se pri SUZORu izvedle

samo nekatere reforme in SUZOR ostane v Za-
grebu.

Na konferenci je bilo tudi sklenjeno, da se skliče še ena konferenca, na katero bodo po-
vabljeni zastopniki srbskih in slovenskih intere-
sentov

Generalni ravnatelj SUZOR-ja Matjašič je poudarjal svoje stališče proti delitvi SUZOR-ja. Ali, ker v sedanjih razmerah delo ni mogoče, mu je bilo ljubše, če se osnujejo trije osrednji uradi, s katerimi bi bilo delo mogoče.

Iz poteka te konference je razvidno, da na njej realni razlogi proti delitvi socialnega za-
varovanja niso zalegli, ker žive zastopniki intere-
sentov pod absolutno psihozo »samostojno-
sti«, ki jo bodo zavarovanci precej drago pla-
čali. Računski in zavarovalnotehnični razlogi
govore proti razdelitvi socialnega zavarovanja. Značilno je tudi, da na konferenci niso bile za-
stopane svobodne delavske in nameščen-
ske organizacije, ki imajo mnogo več realnega in resnega pogleda na socialno zavarovanje, kakor
druga absolutno pod sedanjim psihološkim vpli-
vom stojče. Hrvati pričakujejo, da se razdeli-
tev izvede prav kmalu. Mi pa želimo, da se reši
kar se da, v prid zavarovancev in s tem omogo-
či, da se zavarovanje kot celota izboljša, ne pa
drobi in spravlja še sedanjí obstoj v večjo ne-
varnost.

Iz Češke

60-letnico Jana Kubelika, največjega češkega in trenutno tudi svetovnega umetnika gosli, so te dni proslavili v Pragi. Priredili so v to svrhu poseben koncert s Češko filharmonijo, ki ga je oddajal tudi praški radio. Češki listi so ob tej priliki obširno pisali o neobičajni umetnosti Jana Kubelika, ki je ponesel v širni svet ime češ-
kega naroda in njegove kulture. Kubelika primerjajo s slavnim italijaskim umetnikom gosli Paganninijem.

Odmev Husovega praznika je bil letos v češ-
kih listih bolj slab. Nekdanji državni praznik Jana Husa je bil namreč skupno s Ciril-Meto-
dovim praznikom preložen na sledečo nedeljo. »Narodni Prace« prinaša n. pr. le članek F. Bar-
toša, kako sta v času avstrijskega cesarja Jo-
žefa II., ko jezadilhala v Avstriji zopet svoboda
vesti, naenkrat nastopila dva katoliška duhov-
nika, prej jezuita, v obrambo Husovega spomi-
na, medtem ko je bil poprej vsakdo proklet, če
je znil dobro besedo o Janu Husu. Ta duhovni-
ka, pa sta izdala leta 1784 v Pragi knjigo »Živ-
ljenje, nauki in smrt leta 1415 živega sežgane-
ga Jana Husa« in sta v tej knjigi nastopila od-
ločno v obrambo mučenika Jana Husa.

»Zvezde nad Triglavom«. Ob priliki izdaje
knjige slovenskih pesmi v češkem prevodu pod

tem naslovom prinaša nedeljski delavski dnev-
nik »Narodni Prace« obširen članek o tem pre-
vodu slovenskih lirčnih pesmi na češčino, ki ga
je oskrbel pisatelj dr. Oton Berkopec v Pragi.
»N. P.« pravi, da je to izraz literarnega zbli-
žanja med Čehi in Slovenci, ki traja že deset-
letja in se nadaljuje z zopetnim osebnim sti-
kom pisateljev in kulturnih delavcev. Ta po-
zornost na strani obeh narodov ni enostranska,
če je kdaj na kaki strani dolg, se istočasno iz-
ravna. Kritiki povdarja, da je opaziti češki od-
mev iz Bezruča pri slovenskem pesniku Klop-
čiču.

Ogromno gledališče v naravi bodo te dni ot-
vorili v Pragi na Vltavskem otoku »Štvanici«, kjer je bil doslej zimski štadion — športni pro-
stor. Gledališče bo imelo 5000 sedežev in ravno
toliko stojišč in bodo že ta mesec prirejali tam
glasbene, gledališke, varietejne in športne pred-
stave. Pripravljajo tudi ciklus čeških narodo-
pisnih slavnosti.

Kavo bodo dobili namesto kavinih surogatov
po daljšem presledku v Protektoratu začeniši
s tem tednom in je treba za to predložiti poseb-
ne odrezke živilskih kart, »h l«.

Pilzensko pivo bodo še tudi nadalje zaščitili
z zakonito odredbo, tako, da se ne bodo mogle
druge pivovarne posluževati tega v trgovskem
svetu že vpeljanega imena.

Zapoved časa

Pouk namestu

Znani švicarski dnevnik »Journal de
Geneve« je te dni zapisal:

»Če spoštujemo svojega soseda, še
ne sledi iz tega, da ga moramo posne-
mati. Moč države sloni na npravnem
notranjem zadržanju vseh prebivalcev.
Usoda nas je vklenila med sosesčino
velikih držav. Usoda je usoda, bodimo
mirni, bodimo narod svobodnih oseb-
nosti, ki znajo razumeti vsak položaj,
ki pa ne bodo nikdar pripravljeni pro-
dati svobodo mišljenja in svobodo sa-

movladanja na račun materialnih ko-
risti.«

Silno deževje je v gornji Italiji povzročilo
poplave. Železniške proge so razdrle.

Duh, ki trka. Katoliški časopis »Register« iz
Denvera v Zedinjenih državah piše o relikvijah
sv. Pascala Baylona, iz Villareal v Španiji. Te
relikvije imajo to posebnost, da se oglašajo s
trkanjem. Pred napadom na mesto Villareal je
Franco vprašal svetnika, ali želi, da bi njegove
kosti prenesli na varen prostor, nakar je trka-
nje v skrinjici relikvije odgovorilo Francu pri-
trdno. Za resničnost vesti ne moremo jamčiti,
pač pa za to, da je stvar res bila tako objav-
ljena.

Delavski pravni svetovalec

Odpravnina nezgodne rente. (Ljubljana).

Vprašanje: Vsled nezgode mi je priznana 10
odstotna zmanjšana delazmožnost in na tej po-
dlagi mi je odmerjena nezgodna renta. Ali lah-
ko prosim za odpravnino te nezgodne rente in
kam se moram radi tega obrniti?

Odgovor: Ker vam je priznana le 10 odstotna
zmanjšana delazmožnost in vam je na tej po-
dlagi odmerjena nezgodna renta, lahko prosite
za izplačilo odpravnine nezgodne rente. Proš-
njo morate vložiti na Osrednji urad za zavar-
vanje delavcev v Zagrebu. Izkazati morate, da
je poškodba po nezgodi zadobila le trajen zna-
čaj in da boste odpravnino uporabili v korist-
ne svrhe. Priložiti morate tudi sklep občinske-
ga odbora občine, v katero ste pristojni, da
privoljuje v to odpravnino, ki da jo boste ko-
ristno uporabili. Prošnji za odpravnino je treba
priložiti tudi rojstni list.

Nezgoda. (Kamnik).

Vprašanje: V tovarni sem se ponesrečil na ta
način, da sem se vbodel v prst. Ker se mi je
roka gnojila, sem moral iti na operacijo. Ope-
racija mi je pa pustila na roki težke posledice,
da sedaj ne morem več prstov vpesti. Zahte-
val sem nezgodno rento, toda tudi vrhovno so-
dišče delavskega zavarovanja mi je to zahtevo
odklonilo. Ali imam možnost še kakšne pri-
tožbe?

Odgovor: Ker je o vaši zahtevi o nezgodni
renti odločilo že vrhovno sodišče delavskega
zavarovanja, nimate zoper to razsodbo nobene
nadaljne pritožbe. Na OUZD odnosno na Osred-
nji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu
morete vložiti le prošnjo za podporo, če ste
radi tega nesposobni za delo. — Ako pa se je

PRODAM 3 HIŠE,

v eni hiši dobro vpeljana trgovina ob glavni cesti
v Črni pri Prevaljah. Naslov v upravi.

Čas vkuhavanja...

kozarci za vkuhavanje »SIE-
MENS« lonci za vkuhavanje,
kompletno din 145—. Zelo
ugodne cene.

PINTER & LENARD
Maribor, Aleksandrova 34

V globoki žalosti sporočamo, da je nepričakovano zadet od
kapi umrl prokurist naše družbe, gospod

inženjer ANTON TEMPEL

odlikovan z redom sv. Save III. stopnje.

Njegovo požrtvovalnosti polno, zvesto izpolnjevanje dolžnosti,
njegova neumorna delavnost in njegov veder značaj naj nam bodo
trajno svetel vzor.

Pokojnika, ki je pripomogel v veliki meri k razvoju našega
podjetja, bomo ohranili v trajnem in častnem spominu!

MARIBOR, dne 8. julija 1940.

Upravni svet in ravnateljstvo
Splošne stavbene družbe v Mariboru